

ISSUES OF ORGANIZATION OF TEACHING THE JAPANESE DIALOGICAL SPEECH TO FUTURE PHILOLOGISTS UNDER THE CONDITIONS OF IMPLEMENTING THE CREDIT BASED MODULAR LEARNING

The article deals with the model of teaching professional dialogue speech to future teachers of Japanese language using educational journal texts. The ways of implementing the model in the classroom meet following parameters: the purpose of education, level of students, academic discipline within we implement the model teaching proposed, learning tools, phasing model of the educational process in credit-module system.

Keywords: dialogic speech, model of the learning process, educational magazine article.

УДК 378

Ю. Локишина,
ПВНЗ „Інститут сходознавства і міжнародних відносин
„Харківський колегіум“; Харків

ПРО ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ СТУДЕНТАМ-МІЖНАРОДНИКАМ

Стаття присвячена особливостям викладання спеціальної лексики середнього та вищого рівня складності студентам спеціальності „міжнародні відносини“. Стаття містить аналіз труднощів, що виникають у процесі навчання та низку рекомендацій, спрямованих на їх подолання.

Ключові слова: методичні рекомендації, лексика середнього і вищого рівня складності, міжнародні відносини.

Викладання лексики є невід’ємною частиною процесу навчання японської мови. Але вже з середнього етапи навчання, вивчення лексики стає все більш індивідуальним процесом для кожного студента, адже обсяги не дозволяють ретельно роз’яснювати і перевіряти засвоєння кожного окремого слова викладачем, як це відбувалося на початковому етапі.

Для засвоєння лексичного матеріалу середнього і вищого рівня складності широко використовують підручники, в яких самоперевірка здійснюється за допомогою тестів, а для перевірки викладачем пишуться твори, доповіді, робляться усні повідомлення. Але, на наш погляд, вивченню спеціальної лексики приділяється недостатня увага.

В Інституті сходознавства і міжнародних відносин „Харківський колегіум“ ми здійснюємо підготовку студентів-міжнародників, і вже на 4 курсі хотілося б більш детально викладати спеціальну лексику, що пов’язана саме з міжнародними відносинами. Зро-

зуміло, що оскільки ця лексика йде у поєднанні з загальнонавчальною, то є необхідним комплекс завдань на закріплення. Спираючись на матеріали міжнародних новин та сайту Японського МЗС викладачами японської мови кафедри східних та європейських мов Биковою Т. В., Жук Т. В. та Локшиною Ю. Г. продовжується робота над підручником „Міжнародні відносини в темах та новинах” для студентів-міжнародників. Як зазначалося раніше усього планується 10 уроків за наступними темами: Ситуація у світі, Регіональні конфлікти, Територіальні конфлікти, Бідність у світі, Ядерна безпека, Тероризм, Міжнародні організації, Роль дипломатії у міжнародних відносинах, Підтримання миру у світі, Українсько-японські контакти в контексті міжнародних відносин. [Локшина Ю. Г., 2012]

У процесі роботи виникла низка проблем пов'язаних з викладанням спеціальної лексики з тематики міжнародних відносин. Тому нам здається необхідним зупинитися на цій темі більш докладно.

Отже, метою статті є спроба вирішення проблем викладання спеціальної лексики середнього і вищого рівня складності студентам-міжнародникам.

У зв'язку з цим ставимо наступні завдання:

- чітко сформулювати проблеми, що виникли у процесі роботи над підручником японської мови для студентів-міжнародників;
- поділитися рекомендаціями щодо більш ефективного викладання спеціальної лексики з тематики міжнародних відносин середнього і вищого рівня складності.

Нагадаємо, що структура підручника передбачає 10 уроків різної міжнародної тематики, при чому, кожен урок містить в собі приблизно такі підпункти: обговорення загальної теми уроку, читання і обговорення новини, завдання на розуміння змісту новини, читання головного тексту, завдання на розуміння його змісту та завдання до уроку в цілому, у формі доповіді, твору, перекладу тощо. Окрім цього до кожної новини та тексту надаються словники, що полегшують студентам процес підготовки фінального завдання та надають можливість більш-менш підтримувати дискусію підчас заняття.

Як виявилось, найбільшою проблемою і стали ці словники.

По-перше, середня кількість незнайомих слів до тексту новини складає в середньому 25, а до основного тексту - 30 слів, при чому, частка спеціальної лексики коливається від 3 до 10 слів на урок.

По-друге, окрім звучання, значення і використання у мовленні необхідно приділяти увагу вивченню ієрогліфічного написання незнайомих слів, а також повторенню слів, що вже були вивчені раніше, але забулися студентами у зв'язку з нечастим користуванням.

По-третє, недостатньо лише надати переклад спеціальної лексики у словнику після тексту. Необхідні широкі знання у галузі міжнародних відносин. І якщо, студент не дуже встигає у предметах, що пов'язані з міжнародними відносинами, то виникає необхідність більш детального пояснення деяких понять, що прямо не стосуються японської мови.

Четверте, чітко просліджується тісний зв'язок зі знанням лексики з економіки, політики, релігії, медіа, географії тощо, а також зумовлює необхідність орієнтації студентів і у цих галузях.

Далі перейдемо до способів подолання цих проблем, що були нами сформовані під час апробації перших 4 уроків підручника на заняттях з японської мови для студентів четвертого курсу спеціальностей „міжнародні відносини” і „міжнародні економічні відносини”:

1. У зв'язку з великою кількістю незнайомих слів, студенти отримують завдання вивчити всі слова до тексту новин і головного тексту напередодні початку вивчення нового уроку. Спочатку планувалися заняття без попереднього вивчення слів, але така робота виявилася неефективною.

Наведемо приклад словника до тексту першого уроку:

享受する	きょうじゅする	користуватися, насолоджуватися
台頭	たいとう	виникнення
グローバル化	グローバルか	глобалізація
非国家主体	ひこっかしゅたい	недержавні суб'єкти
直面する	ちよくめんする	стикається з
構造	こうぞう	структура
質的な	しつてきな	якісний
秩序	ちつじょ	порядок, система
担保する	たんぼする	спиратися
模索	もさく	навпомацки
構築	こうちく	розробка, створення
過渡期	かとき	перехідний період
合意形成	ごういけいせい	досягнення домовленості
事例	じれい	випадок, прецедент
進展	しんてん	розвиток, прогрес
破綻	はたん	крах
海賊	かいぞく	пірат
脅威	きょうい	загроза, небезпека
貧困	ひんこん	бідність
普及する	ふきゅうする	поширювати
顕在化	けんざいか	виявлення
民主化	みんしゅか	демократизація
波及する	はきゅうする	поширюватися
大規模	だいきぼ	великомасштабний
阻止	そし	затримка, блокування
安全保障	あんぜんほしょう	забезпечення безпеки

Виділимо в ньому спеціальну лексику:

1) глобалізація (グローバル化) - це процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації [1];

2) недержавні суб'єкти (非国家主体)- міжурядові організації, неурядові організації, транснаціональні корпорації та інші суспільні сили і рухи, що діють на світовій арені. [3]

2. На початку заняття необхідно виконати невеличкий тест на ієрогліфічне написання 7 найбільш складних слів уроку, з можливим корегуванням викладачем або іншими студентами, що надає можливість більш правильного засвоєння ієрогліфічного матеріалу.

3. Для активної участі усіх студентів у обговоренні студенти мають змогу ознайомитись з питаннями обговорення заздалегідь і знайти необхідну інформацію у підручниках з міжнародних відносин, Інтернеті, географічних мапах, вивчити історію розвитку питання. Для більшої наочності, наводимо питання для обговорення з перших 4 уроків, теми уроків, питання до новини, що планується читати і види діяльності на закріплення матеріалу наприкінці уроків:

ユニット1. 国際状況

討論

1. 現在の国際社会にはどんな問題が一番大事だと思いますか。

2. 現在、世界には新興国と開発途上国何ヶ国ぐらいいあると思いますか。新興国と開発途上国の定義を述べてみてください。その後で新興国と開発途上国の国際状況への影響について考えてください。

3. 国連は世界平和を維持する過程でどんな役割を果たしていますか。

ニュースを読む前に：パレスチナ・イスラエル紛争の歴史を思い出してください。

活動：現在、ロシアとウクライナは国際社会でどんな地位を得てどんな役割を果たしているかという題でレポートを書いてください。

ユニット2. 地域紛争

討論

1. 一番記憶に残った地域紛争を思い出してください。どの地域に起こりましたか。

2. 地域紛争の主な理由は何だと思いますか。

3. テロ事件についてどう思いますか。最近、世界中で評判になっているテロ事件の詳細と結果を思い出してください。

ニュースを読む前に：トルコに住んでいるクルド人の地位を話し合しましょう。

活動：地域紛争という問題を考えてこの文章の続きとして作文を書いてください。

世界史にはどうも、いつもキリスト教の世界と、イスラム教の世界の間で紛争があったようです。

ユニット3. 領土問題

討論

1. 領土問題の発生をもたらす主な要素を述べてください。

2. 国連は世界に発生している領土問題の解決にどんな役割を果たしていますか。

3. 現代、領土問題のある世界諸国がその解決の一番効果的な方法としてどんな方法を使えばいいと思いますか。

ニュースを読む前に：日露領土問題の歴史を思い出してください。（何と言う島に関する問題ですか。領土問題はいつから出来ましたか。）その主な原因を述べてください。

活動：日露経済関係の情報を調べて、5分間の発表をしてください。

Унітт 4. 世界貧困問題

討論

1. 現在世界の一番大事な問題を3つ考えましょう。自分の選択の理由を説明してください。

2. 世界が一番貧困で悩んでいる諸国は何だと思いませんか。

3. あなたの国には貧困問題があると思いませんか。その問題の解決のために何か政府プログラムが行われていますか。

ニュースを読む前に：チャリティー支援をする世界的に有名な俳優を思い出してください。そんなチャリティー活動が本当に意味があるか、それともただPRの手段だと思いませんか。

活動：インターネットを使って2003年の事情に比べて現代アフリカの状態がどの風変わったかと具体的に調べてください。そして近い内の見込みも考えて、5分間の発表をしてください。

Як бачимо, це завдання, що потребують додаткових знань і високого рівня обізнаності у питанні. Але практика показала, що далеко не всі студенти, навіть ті, хто демонструє високі результати у японській мові, можуть одразу вдумливо відповісти на питання або виконати завдання. Тому вивчення лексики у комплексі з пошуком необхідної інформації японською мовою в інтернеті якісно підвищує загальні результати навчання.

Отже, при викладанні спеціальної лексики студентам-міжнародникам важливо надати змогу студентам не лише вивчати лексичний матеріал у процесі читання текстів і виконання завдань, але і підчас попередньої підготовки до теми уроку, підчас пошуку необхідної інформації у інтернеті або довідниках.

Підводячи підсумок хотілося б відмітити, що для успішного вивчення спеціальної лексики необхідні широкі знання не лише японської мови, але і безпосередньо предмету (в нашому випадку „міжнародних відносин”), а також володіння широким світоглядом і ерудицією. При чому не лише студентам, а, насамперед, викладачам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Глобалізація . [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. *Локишина Ю. Г.* „Про викладання японської мови студентам спеціальності „міжнародні відносини” Мовні і концептуальні картини світу, випуск 40, КНУ ім. Тараса Шевченка, Інститут філології, 2012 р., с. 190-195
3. Недержавні учасники міжнародних відносин. [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://kimo.univ.kiev.ua/ТМО/41.htm>

Ю. Локишина,

ЧВУЗ „Институт востоковедения и международных отношений
„Харьковский колледжум”; Харьков

О ПРЕПОДАВАНИИ СПЕЦИАЛЬНОЙ ЛЕКСИКИ СТУДЕНТАМ-МЕЖДУНАРОДНИКАМ

Статья посвящена особенностям преподавания специальной лексики среднего и высшего уровня сложности студентам специальности „международные отношения”.

Статья содержит анализ трудностей, которые возникают в процессе обучения, а также серию рекомендаций, направленных на их преодоление.

Ключевые слова: *методические рекомендации, лексика среднего и высшего уровней сложности, международные отношения.*

Y.Lokshina,

Institute of Oriental Studies and International Relations “Kharkiv Kollegium”, Kharkiv

ISSUES OF TEACHING SPECIAL VOCABULORY TO THE STUDENTS STUDIING INTERNATIONAL RELATIONS

The article is devoted to peculiarities of teaching methods of special words (average and high level) for students, who are specializing in international relations. The article contains analysis of difficulties, which are arising during the process of teaching and also several recommendations for overcoming of them.

Key words: *methodological recommendations, special words (average and high level), international relations.*

Ю. Малахова,

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди, Харків

ПРОБЛЕМА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ

У статті розкриті поняття міжкультурної комунікації, актуальність проблеми спілкування між культурами у сучасних умовах та основні особливості навчання міжкультурної комунікації.

Теорія міжкультурної комунікації вважається відносно новою сферою досліджень, хоча самі міжкультурні контакти беруть початок з незапам'ятних часів. Піонерами міжкультурної комунікації (МК) можна вважати Олександра Македонського, Чингізхана, Юлія Цезаря, Марко Поло, Христофора Колумба та інших, причому, як відомо з історії, для подолання міжкультурних відмінностей нерідко використовувалися насильницькі заходи.

Проблеми взаємодії і взаємовпливу культур, співвідношення культури і мови, а також пошук оптимальних форм міжкультурного спілкування завжди привертали увагу дослідників. Завдовго до того, як МК сформувалася в окрему область знань, багато питань, що згодом стали для неї основними, були розроблені такими вченими, як Аристотель, Г. Лейбніц, Вольтер, І. Гердер, І. Кант, Г. Гегель, В. Гумбольдт, Л. Шпітцер, К. Фослер, Ф. Боас та інші. Далі розглянемо позиції авторів, які, з нашої точки зору, зробили най-